

sen skal bestaa deri, at den gifte Kvindes Arbeidstid blev indskrænket med $1\frac{1}{2}$ eller i Birteligheden — thi der maa jo ikke i større Fabrikker arbeides om Søndagen og arbeides da heller ikke — med $\frac{1}{2}$ Dag; men jeg vil dog gjøre det ærede Medlem opmærksomt paa, at det polske Høstefabs Frugter ere akkurat de samme som det lovlige Høstefabs; det er Børn, og de blive ikke billigere, fordi de ere avlede i et polsk end i et lovligt Høstefab. Den halve Dags Fortjeneste skal hverken gjøre fra eller til. Vige saa lidt vil det affkræfte Fabrikkerne fra at antage gifte Kvinder; de ville være tilbøielige til at tage dem, netop fordi de ere mere sædelige. Toge de alene Hensyn til, at de ikke kunde arbejde saa meget som de ugifte, maatte de allerede være affkræftede fra at tage dem; thi i den Tid, hvori de ere frugtommelige og ligge i Barselseng, kunne de ikke arbejde. I Sammenligning med denne Hindring har den halve Arbeidsdag om Ugen saa godt som Intet at sige, og Forbudet kan ikke siges paa nogen Maade at forværre en Families Existens. Lad os tage en Familie, som lever under de usleste Vilkaar, hvorunder man lever i alt Fald i Kjøbenhavn, hvor Manden og Konen tilsammen tjene en 7—8 Rd. om Ugen, saa bliver det en 2, $2\frac{1}{2}$ eller 3 Mk., som rigelig ville komme tilbage, da Konen kan gjøre Nytte i sit Hus for langt mere end for den Smule Arbeidsfortjeneste, hun maa afse Lørdageftermiddag. Det er alligevel ikke min Mening at tilraade Thinget at vedtage Forslaget; det er egentlig kun en Henstilling fra Udvalgets Side. Vinde ærede Medlemmer, at det er en Sag, som man hellere bør udsætte til en anden Leilighed, eller antage de, at man snart vil komme tilbage til disse Arbeidsforhold og da kan drøfte dette Spørgsmaal paany, saa skal jeg ikke gjøre nogen Indvending derimod. Kun det skal jeg bemærke, at man paa ingen Maade kan parallelisere Fabrikarbeidere med Arbeidere paa almindelige Verksteder. En Fabrikarbeider kan ikke sammenlignes med en Vasserkone, som maaste gjerne kan arbejde om Lørdagen, men være fri 2—3 andre Dage om Ugen. Hvilket som helst andet Arbeide en Kone paatager sig, som hun kan gaa fra og til, kan ikke sammenlignes med det trættende og sløvende Arbeide i en Fabrik.

M. P. Bruun: Det er kun en enkelt Bemærkning, jeg vil tillade mig, navnlig angaaende det Spørgsmaal, der er reist om Kvindens Arbeide i Fabrikker. Efter at have hørt det Argument anføre, at en gift Kvinde var umyndig og derfor maatte henføres under Lovens Bestemmelse, vil jeg næsten antage, at man paa en Maade betragtede hende som Mandens Kræl, saa at hun af Manden blev tvungen til at arbejde i Fabrikken. Men det er efter min Overbevisning en overordentlig stor Feiltagelse, og jeg tror, at man let

kan faae det bestyrket ved Erfaring, at, hvor en gift Kvinde arbeider i en Fabrik, er det næsten aldrig Tilfældet, at det er i Følge Mandens Billie; men hun arbeider der, fordi hun selv ønsker at erhverve Noget til Familiens Underhold, og dersom det berøede paa Manden, om hun skulde arbejde Lørdag Eftermiddag, vilde han i de allerfleste Tilfælde sige: Nei, bliu hellere hjemme. Dette Argument, at det skulde være Løng fra Mandens Side, der skulde bevæge den gifte Kvinde til at arbejde i en Fabrik, holder ikke Stik. Vanskeligheden ved at paalægge saadanne Baaend med Hensyn til den gifte Kvinde ligger som bemærket deri, at det let kan have til Følge, at hun slet ikke anvendes i Fabrikker. En Arbeidsgiver kan ikke være tjent med at have en Arbeider, som til en bestemt Tid kan gaa bort, saa at maaste det hele Arbeide i Fabrikken kan standses en hel Dag. Han siger da: Den Arbeider kan jeg slet ikke bruge. Jeg tror, at den samme Betragtning til en vis Grad kan gjøres gjældende med Hensyn til Lovforslagets Bestemmelser om unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar, hvis Arbeidstiden sættes til 12 Timer. Det var ganske vist ønskeligt, om Arbeidstiden i det Hele var 12 Timer, og hvor der er en stor Mængde unge Mennesker, der arbejde, kan en saadan Bestemmelse have til Følge, at Arbeidstiden herefter bliver indskrænket saaledes; men der er en Mængde Tilfælde, hvor det ikke passer. Hvor der daglig ved Siden af 50 vorne Arbeidere arbeider en 10—15 unge Mennesker, kan man der tro, at Fabrikeieren vil standse sin Drift en Time tidligere eller begynde en Time senere for de unge Menneskers Skyld? Følgen vilde rimeligvis blive, at han vilde sige: Nei, saa kan jeg ikke bruge de unge Mennesker, saa tager jeg Kvinder eller ældre Mænd i Stedet for, og saa miste de unge Mennesker deres Arbeide. Jeg tror ikke, at det er ganske vel betænkt, at man vil sætte denne bestemte Begrænsning af 12 Timer. Jeg kunde maaste søge en Beroligelse i denne Henseende i Udvalgets Endringsforslag til § 8, hvor ved der gives Indenrigsministeren en Myndighed til at lempe Tiden efter det enkelte Tilfældes Beskaffenhed; men det er meget tvivlsomt, om denne Ministerens Myndighed efter Forslagets Affattelse strækker sig saa vidt, som den efter min Mening maatte gaa. Der staar i Forslaget, at Indenrigsministeren i visse Tilfælde, naar det er „af særdeles Vigtighed“ at erholde Lempelser, kan meddele Samtykke dertil. Vil det nu være af særdeles Vigtighed, at der staffles nogle unge Mennesker Arbeide, og kan det give dem Udgang til en Arbeidstid af 13 Timer? Jeg veed ikke, hvorledes Indenrigsministeren vil opfatte den Myndighed, der gives ham. Dersom han vil gjøre Undtagelser for saadanne Tilfælde, vil der ikke behøves nogen Endring; men i modsat Tilfælde vilde det være heldigt, om Forslaget ikke havde bundet sig saa strengt til 12 Timer, som Tilfældet nu er.